

КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРОГРАМИРАНЕ НА РАЗВИТИЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ПРИЕТА ОТ СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ДЪЛГОСРОЧНО ПРОГРАМИРАНЕ НА РАЗВИТИЕТО

Разработването на политики е основна функция на държавното управление и осигурява от една страна нормалното функциониране на държавата, а от друга – нейното развитие. Постигането на националните приоритети, изисква наличие на силен управленски и координационен капацитет при формулирането и изпълнението на националните политики за развитие. Процесът на разработване на политики има цикличен характер и се състои в периодично актуализиране на целите в зависимост от динамиката на обществените отношения, икономическите условия, и постигнатите, от прилагането на политиките, резултати.

От ключово значение за ефективността на изпълнението на политиките в различните сектори на обществения живот – икономика, социална сфера, сигурност, образование и т.н., са механизмите за определяне на целите и разпределението на обществените ресурси, независимо дали това са средства от ЕС, национални средства или средства от други източници. Досегашният опит в програмиране на развитието на страната показва необходимостта от интегрирана ефективна система за програмиране и реализация на политиките, която е фокусирана върху мерките за развитие, в т.ч. и тези финансирани със средства от ЕС, за постигане на качествено подобряване на индикаторите, характеризиращи икономическата и социалната среда.

На европейско ниво, с влизането в сила на Лисабонския договор, развитието на Европейския съюз навлиза в нов етап. В тази връзка, базирайки се на досегашния опит при формулиране и реализация на общите европейски политики председателят на Европейската комисия инициира мащабен процес на определяне на визията и целите за развитието на ЕС до 2020 г. **като продължение на Лисабонската стратегия, но фокусиран върху реструктурирането на политиките.** Стратегията за ЕС през 2020 г. представя един по-обединяващ и координиран подход към реформата на европейските икономики, основаваща се на инвестиране в нови източници на икономически растеж, основани на насърчаване на научноизследователската и развойна дейност, на иновациите, както и на актуализиране на уменията като основа за повишаване на заетостта.

Едновременно с процеса „ЕС 2020“ в ход е и дебат за бъдещето на политиките на ЕС за следващия програмен период 2014-2020 г. На дневен ред са предложения за оптимизирането и опростяване на финансирането на различните политики, в т.ч. и на политиката на сближаване, финансирана от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС. Въпросите за добавената стойност от всяка политика, а особено на тези

ориентирани към развитие, и засилването на ориентацията им към резултати са особено чувствителни предвид на глобалната икономическа криза.

Тези процеси обуславят необходимостта от съществуването на адекватен координационен механизъм за формулиране на националните позиции във връзка с формулирането на общите европейски политики. Като член на ЕС, България има възможността да влияе на процеса по създаване на политиката на общността, като отстоява своите интереси и виждания, както и да създава и утвърждава двустранните отношения с останалите държави-членки. При това следва специално да се подчертае необходимостта от проактивна позиция, т.е. страната да разработи собствени предложения за обхвата, принципите и финансовите ресурси, необходими за реализирането на бъдещата политика за сближаване на ЕС, вместо да се ограничи до изготвяне на становища по вече разработени проекти на промени от други държави-членки на общността.

НОВА СИСТЕМА ЗА ПРОГРАМИРАНЕ НА РАЗВИТИЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Ключова цел на правителството е по най-добрия за обществото начин, да изработва и прилага ефективни политики, осигуряващи динамичното развитие на страната, които да отговарят на съвременните предизвикателства и да имат реален ефект за обществото и икономиката. Комплексният характер на правителствените политики предполага формулиране на обща, публично оповестена рамка за програмиране на развитието, отчитаща всички аспекти на процеса на разработване и изпълнение на политики.

Правителствената програма определя ангажимента за разработване на ясна, дългосрочна национална програмна рамка за развитието на Република България, осигуряваща устойчивост и взаимното допълване на интервенциите, и постигането на трайни резултати, вписващи се в една обвързана система от документи, определящи посоката и действията за национално развитие. Визията и целите на националния програмен документ следва да бъдат координирани с визията и целите за развитието на Европейския съюз за 2020 г., в чието формулиране България участва активно.

В съответствие с това разбиране Министерския съвет, с Постановление № 110 от 3 юни 2010 г. създаде **Съвет за развитие** като орган на Министерския съвет за координация на програмирането и реализацията на мерките за икономическо и социално развитие на Република България. Съветът за развитие се ръководи пряко от министър-председателя.

Мисията на Съвета за развитие е осигуряване на максимално ефективна координация и съгласуваност при програмирането и изпълнението на политиките за развитие на Република България. В този контекст се предвижда, Съветът за развитие да организира и координира разработването на първият дългосрочен национален програмен документ за развитието на Република България – **Национална програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2020. При изпълнение на тази си мисия Съветът ще подчини всички национални и секторни стратегически документи на целите и приоритетите на националния програмен документ.**

В контекста на тези предизвикателства изготвянето на национален програмен документ за развитието на България осигурява възможност за ефективно адресиране на правителствените политики за постигане на европейското развитие на България.

Моделът за програмиране на развитието осигурява възможност за висока степен на съответствие и съгласуваност между целите и мерките, предвидени в отделните

програмни документи и цели постигане на синергиен ефект при изпълнението на правителствените политики. От гледна точка на управлението на страната моделът за програмиране на развитието създава база за усъвършенстване на програмното и ориентирано към резултати бюджетирание и за развитие на системата за стратегическо планиране в отделните административни структури.

Същевременно, Съветът за развитие има ключови функции при определянето на стратегическите насоки за работа на останалите координационни структури, създадени към Министерския съвет. Чрез своята дейност, Съветът за развитие ще осигури и оптимизиране на съществуващите секторни координационни механизми с цел увеличаване съгласуваността на правителствената политика.

В този смисъл, Съветът за развитие представлява, в най-голяма степен **управление ориентирано към постигане на значими за обществото резултати**. Затова, Съветът за развитие ще осигури ключовите предпоставки за ефективно управление на развитието:

- ◆ оптимален модел за разпределение на управленските отговорности между органите на изпълнителната власт, включително ефективна децентрализация на управленски правомощия към териториалните органи на изпълнителната власт;
- ◆ установяване на единна програмна рамка на политиките за развитие – на национално и териториално ниво;
- ◆ ефективни механизми и процедури за координация при разработване, финансово осигуряване, изпълнение и оценка на политиките – вътрешна координация, междуинституционална координация, както и координацията с партньорите от ЕС и международната общност;
- ◆ организационен и експертен капацитет за ефективно управление на развитието;
- ◆ функциониращи механизми за обществени консултации в процеса на разработване и изпълнение на политики;
- ◆ адекватни средства за информационно осигуряване на механизмите за координация на политиките за развитие;
- ◆ прилагане на съвременни техники за оценка на въздействието на политиките, включително в процеса на тяхното разработване и за измерване на резултатите.

ОБЩА РАМКА ЗА ПРОГРАМИРАНЕ НА РАЗВИТИЕТО

Програмните документи, в широкия смисъл на думата, са важен инструмент за планиране и осъществяване на политиките за развитие на страната. Сегашната програмна рамка на политиките е изключително обширна, твърде разнородна и вътрешно несъгласувана – липсва яснота по отношение приоритетността на отделните документи, както и на модел за обвързване между целите, определени в тях.

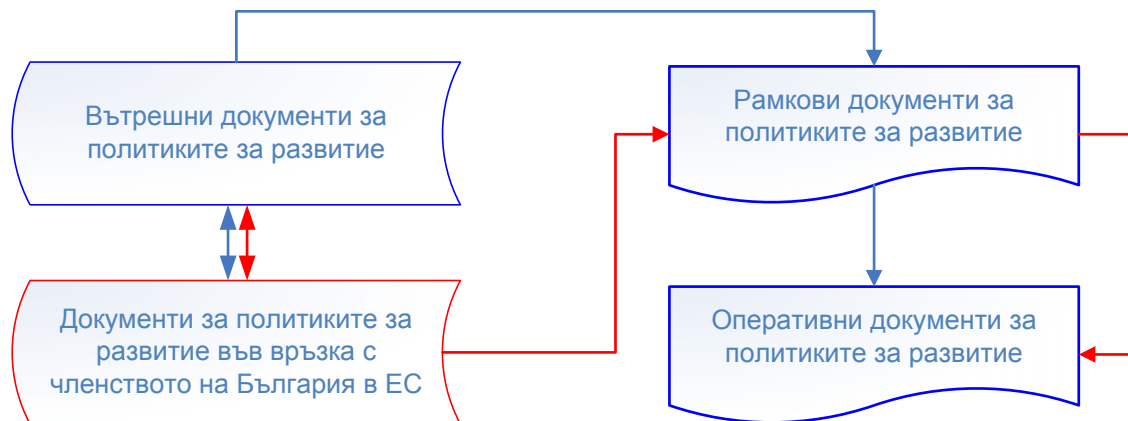
Процесът на разработване на нови или актуализацията на съществуващи програмни документи не е обвързан с бюджетната процедура. Недостатъчната интеграция и координация на множеството документи за развитие не осигурява тяхното оптимално взаимодействие и съгласуваност и в резултат разконцентрира както усилията, така и използваните финансови и човешки ресурси. Тези обстоятелства определят недостатъчното качество на процеса на стратегическото планиране.

Новата система за програмиране на развитието, се основава на добрите практики и е базирана на взаимосвързани **официални документи** [програми, стратегии, планове], определящи дългосрочните, средносрочните и краткосрочните цели и мерки за икономическото и социалното развитие на Република България, със следните основни характеристики:

- ◆ според основанието за приемане:
  - ◇ вътрешни документи за националните политики за икономическо и социално развитие;
  - ◇ във връзка с членството на Република България в Европейския съюз;
- ◆ според предназначението:
  - ◇ **рамкови** – определящи рамката на политиките за развитие;
  - ◇ **оперативни** – определящи начините за изпълнение на политиките за развитие.
- ◆ според съдържанието:
  - ◇ **общи** – определящи политиките за развитие във всички сектори на държавното управление;
  - ◇ **секторни** – определящи политиките за развитие на определен сектор на държавното управление.
- ◆ според териториалния обхват:
  - ◇ за територията на цялата страна – **национални**;
  - ◇ за определено териториално ниво – **район за планиране, област, община**.
- ◆ според времевата рамка:
  - ◇ **дългосрочни** – за период над 10 години;
  - ◇ **средносрочни** – за период между 3 и 10 години;
  - ◇ **краткосрочни** – за период до 3 години.

Тези характеристики определят, както типовете документи за програмиране на развитието, така техните взаимосвързки (вж. графика 1). В зависимост от основанието за

приемане, програмните документи са два основни типа документи – вътрешни и такива, приемани във връзка с членството на България в ЕС.

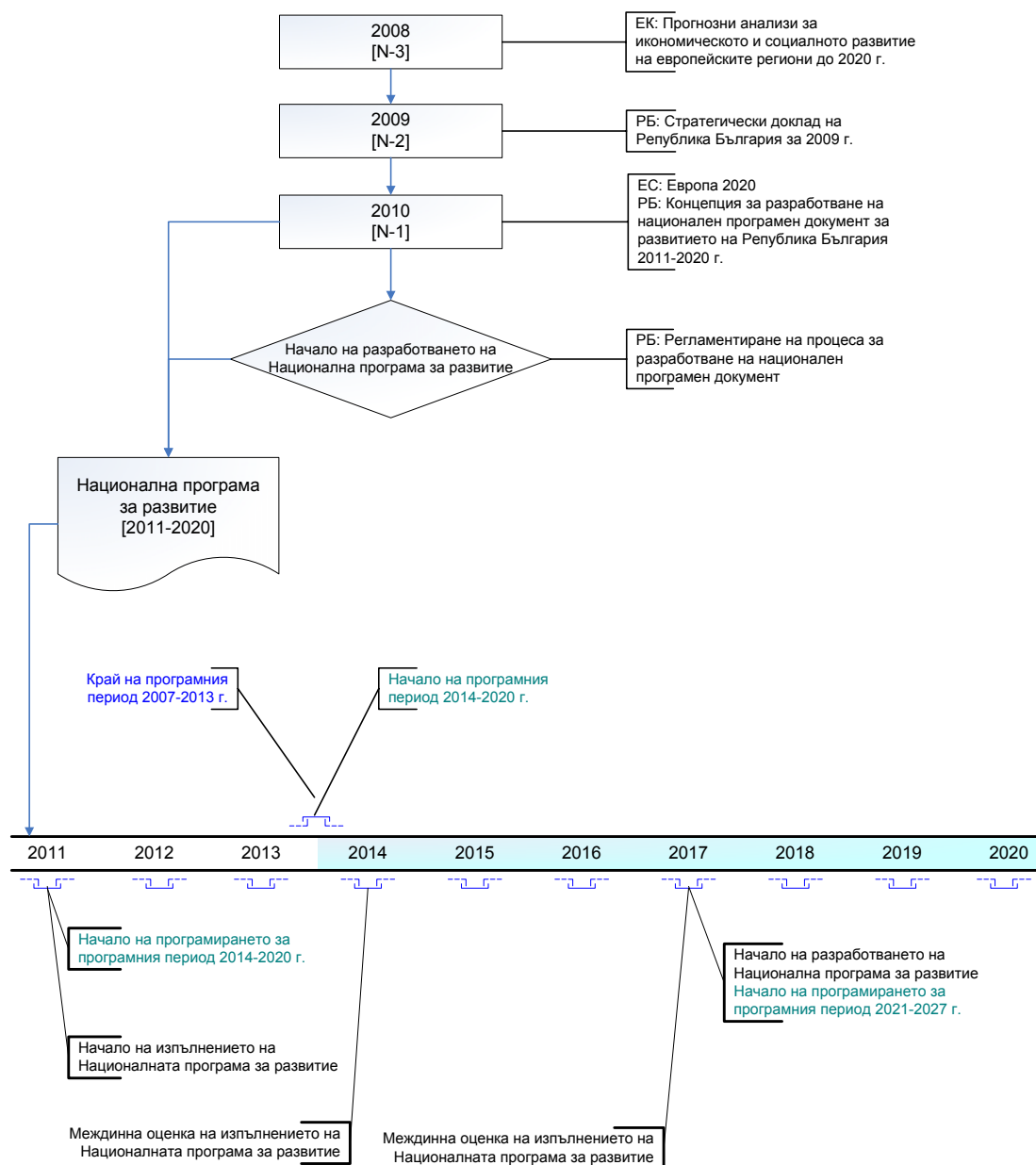

графика 1. Общ модел на документите за програмиране на развитието

Моделът на вътрешните документи за политиките за развитие се определя от националната традиция и опита, докато този на документите, приемани във връзка с членството на България в ЕС се определя на ниво ЕС, във връзка с общите европейски политики.

Процесът на разработване на политики има цикличен характер и се състои в периодично актуализиране на целите в зависимост от динамиката на обществените отношения, икономическите условия, и постигнатите, от прилагането на политиките, резултати. Новата система за програмиране на развитието следва да бъде организирана в съответствие с ясен времеви модел, който да определя както времевата рамка на отделните документи, така и основните етапи за тяхната подготовка, актуализация и оценка. Същевременно този времеви модел трябва да бъде и в съответствие с времевите хоризонти на съответните документи, разработвани на ниво Европейски съюз.

Графика 2 показва съгласувания модел на циклите за програмиране на развитието на Република България и съответните политики на Европейския съюз. Този модел осигурява ефективен механизъм за осигуряване на съгласуваност и допълняемост между целите, определяни в тези два типа документи.

графика 2. Цикъл за програмиране на развитието

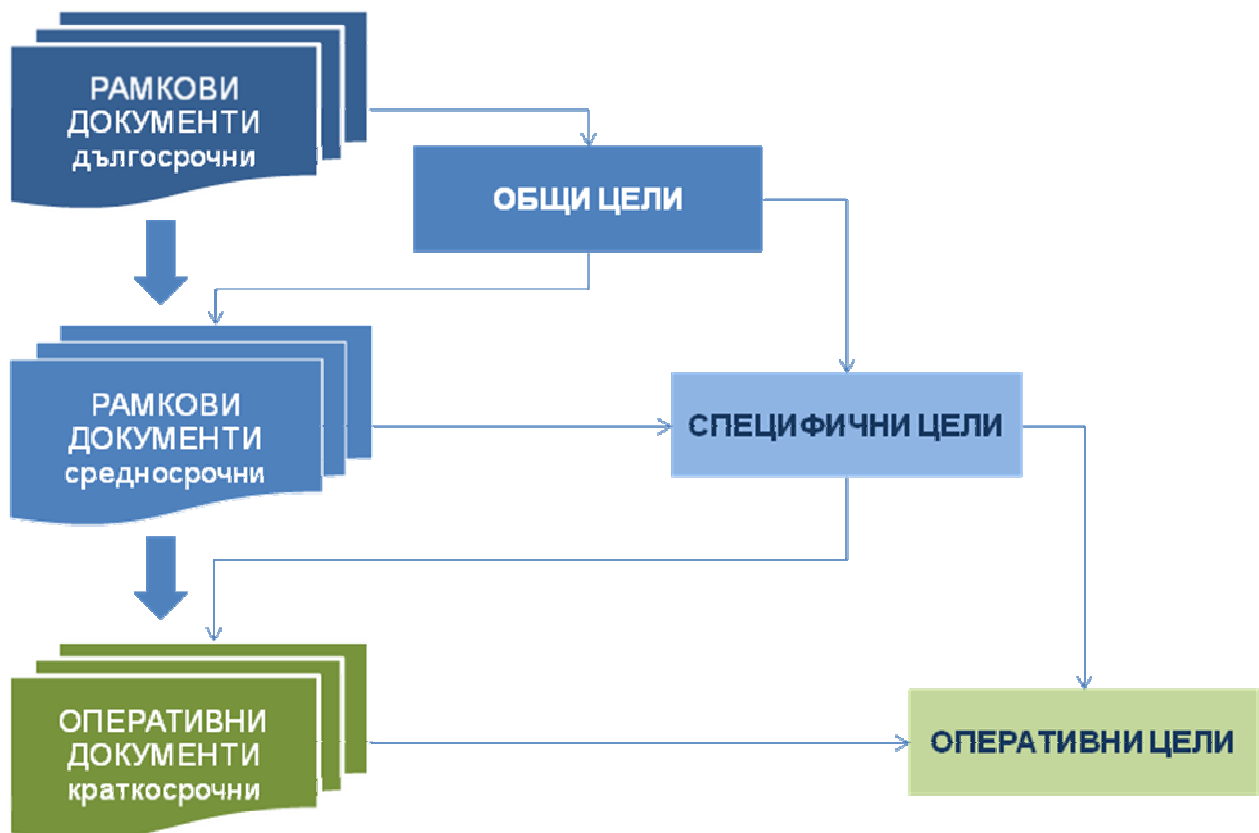
Друг важен елемент на документите за програмиране на развитието са **целите**, които тези документи определят. Целите на документите за програмиране на развитието, представляват описание на желаното състояние, към чието постигане е ориентирана политиката за развитие. Ключова характеристика на целите, осигуряваща тяхната взаимосвързаност е тяхната **йерархия** от гледна точка на времето за тяхното изпълнение и спецификата на съответния документ:

- ◆ **обща цели** – определят в дългосрочен план рамката на действията за изпълнение на политиките;
- ◆ **специфични цели** – определят в средносрочен план приоритетите на действията за изпълнение на общите целите на политиките;

- ◆ **оперативни цели** – представляват конкретизация на специфичните цели и осигуряват пряка връзка с действията (мерките) и съответно управляемост и измеримост на процеса на изпълнение на политиките.

Общите и специфичните цели имат стратегически характер, докато оперативните цели на политиките за развитие са база за определяне на мерките (действията), чрез които се осигурява промяна на индикаторите, характеризиращи общото икономическо и социално състояние или тези на определен сектор, в които държавата реализира своята политика.

Между формулираните общи, специфични и оперативни цели следва да съществува ясна логическа връзка. (графика 3). Освен това, една специфична цел трябва да бъде обвързана само с една обща цел, аналогично една оперативна цел трябва да бъде обвързана само с една специфична цел.

графика 3. Взаимовръзки между целите на документите за програмиране на развитието

Системата от национални документи за програмиране на развитието е следва да отчита и структурата и типовете документи, които страната подготвя като член на ЕС. Основните рамкови документи за политиките, които България разработва, в рамките на настоящия бюджетен цикъл на ЕС, са:

- ◆ Национална програма за реформи;
- ◆ Конвергентна програма;
- ◆ Национална стратегическа референтна рамка.

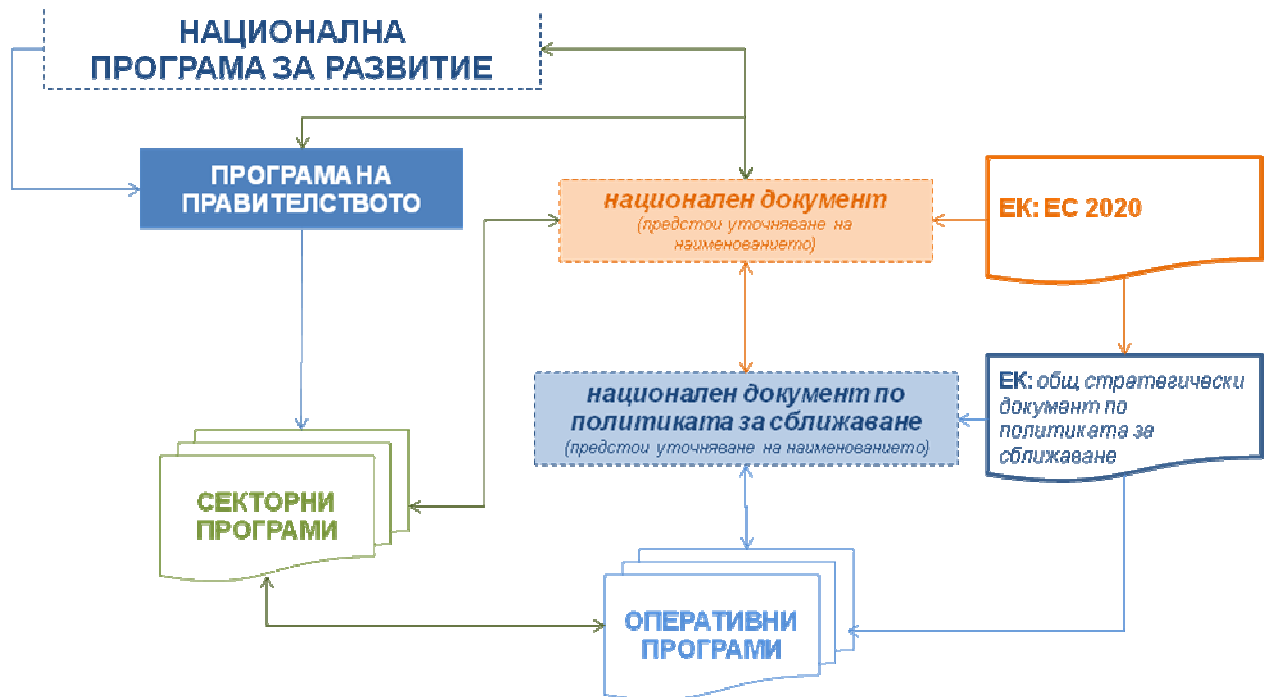

графика 4. Взаимовръзки между вътрешните рамкови документи, определящи политиките за развитие и рамковите документи, разработвани във връзка с членството на България в ЕС

Новата стратегия ЕС 2020, както и новата рамка на политиките на ЕС за следващия програмен период, вероятно ще определят нов модел на документите, приемани във връзка с членството на страната в ЕС, както и нови наименования на съответните документи. Например докладът Барка препоръчва приемане на ниво ЕС на **Европейска стратегическа рамка за развитие** [European Strategic Development Framework], като основа за подготовката на национално ниво, на нов тип споразумение, наречено **Национален стратегически договор за развитие** [National Strategic Development Contract]. В Насочващия документ за бъдещето на Кохезионната политика (Orientation paper on future Cohesion Policy) на комисаря по регионална политика Павел Самецки също се предвижда приемане на общ документ – **Обща стратегическа рамка** [Single Strategic Framework] фондовете обект на споделено управление, както и [частично] на тези пряко управлявани от ЕК (напр. транспорта, енергетиката, научните изследвания, иновациите и подкрепата за предприятия).-

Във всеки случай стремежът е този общ европейски документ да осигури по-голяма ефективност и координация на политиките, както и да гарантира, че средствата на Общността са насочени към основните стратегически приоритети на Съюза.

графика 5. Модел на връзките между основните документи през новия бюджетен цикъл на ЕС

Моделът на документите за програмиране на икономическото и социалното развитие, осигурява възможност за ясно структуриране и обвързване на информацията относно целите за развитие. Това е предпоставка за правилното определяне на оперативните цели при разработването на оперативните документи за изпълнение на мерките за развитие, които от своя страна са база за разпределение на финансовите ресурси. Именно това е философията на програмното и ориентираното към резултати бюджетиране – разпределение на бюджета спрямо целите на политиките и съответно отчитане на постигнатите резултати.

Съгласно посочените характеристики **националният програмен документ за развитието на Република България следва да бъде рамков дългосрочен документ, който определя визията и общите цели на политиките за развитие за период от 10 години за всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения.**

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ: БЪЛГАРИЯ 2020 – ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Националната програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2020 е рамков дългосрочен документ, който въз основа на анализ на ситуацията в държавата и тенденциите за развитие, определя визията и общите [дългосрочни] цели на националните политики за период от 10 години за всички сектори на държавното управление [включително техните териториални измерения]. Практиките за планиране на развитието в държавите-членки на ЕС показват, че по целите на дългосрочните рамкови документи, е налице широк обществен консенсус. Това се обуславя от общата логика на управлението, тъй като осигурява приемственост, предвидимост и устойчивост на националните политики. В този контекст е, планиран процеса на разработване на НПР и включва следните основни елементи:

- ◆ Анализ и оценка на изпълняваните политики (на национално ниво, както и в секторен и териториален разрез);
- ◆ Подготовка на средносрочни програми за развитие на териториално, секторно и национално ниво;
- ◆ Процедури за консултации – информирание, обсъждане и отчитане на интересите и мнението на заинтересованите страни и широката общественост при разработването на НПП.

Изпълнението на тези елементи е тясно свързано с наличието на:

- ◆ **Експертно осигуряване на разработването на НПП** – осигуряване на професионална експертиза и съответната техническа подкрепа за разработването на НПП;
- ◆ **Координационни механизми** – създаване на ясно определена рамка от процедури, осигуряваща постигането на консенсус (между държавните органи и в рамките на административната система) по отношение на целите и подходите, както и взаимно допълване на резултатите при планирането и провеждането на политиките.

Анализите изготвени във връзка с подготовката на Национална програма за развитие 2011-2020 г. следва да бъдат база, както за формиране на националните позиции по новата политика за сближаване, така и при работата по националния програмен документ по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г.

Моделът за подготовката на Национална програма за развитие 2011-2020 г., на практика обслужва и началната фаза на разработването на национален програмен документ по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г.

След присъединяването си към ЕС на 01.01.2007 г. България получи достъп до Структурните инструменти на общността. Усвояването на тези средства става на проектен принцип, като от своя страна проектите са в рамките на няколко предварително определени и одобрени от Европейската комисия (ЕК) оперативни програми (ОП). Цялата безвъзмездна помощ, която страната получава по линия на Структурните инструменти на ЕС, се отпуска на страната на базата на одобрен от службите на ЕК национален рамков документ, осигуряващ съответствие между националните цели за развитие и целите на политиката за сближаване – **Национална стратегическа референтна рамка (НСРР)**. НСРР по същество представлява документ/план за усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС. Общността предоставя на най-слабо развитите в социално-икономически план държави-членки безвъзмездно финансиране в израз на солидарност и в рамките на политиката си за сближаване на регионите. Хоризонтът на всичките изброени стратегически документи е седемгодишен, т.е. сега действащите НСРР и ОП обхващат периода 2007-2013 г.

Обхватът, програмирането и изпълнението на стратегическите документи следват определени от общността норми, дефинирани в няколко регламента, които очертават рамките на европейската политика за сближаване. Естественният политически цикъл в ЕС предвижда началото на програмирането на политиките за следващия програмен период да започва в средата на текущия. Понастоящем в ЕС е в ход дебат за бъдещето

на политиката за сближаване. На дневен ред са предложения за оптимизирането на обхвата, принципите и финансовите ресурси за реализирането на политиката.

При започването на разработването на стратегическите документи за следващия програмен период е от изключителна важност каква посока ще вземе дебатът за промяна на политиката за сближаване, тъй като резултатът от този дебат ще очертае видовете и рамките на националните програмни документи по политиката за сближаване за следващия период 2014-2020 г. (областите, които ще могат да бъдат финансирани със средства от ЕС, както и разполагаемите финансови ресурси). Ето защо е налице необходимост от активно и координирано участие на Република България в този дебат.

графика 6. Взаимовръзки между разработването на Национална програма за развитие 2011-2020 г., подготовка на позициите на РБ по новата политика за сближаване и разработването на национален програмен документ по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г.

В тази връзка подготовката на Национална програма за развитие 2011-2020 г. следва да предхожда подготовката на национален програмен документ на Република България по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г. като същевременно отчита актуалното развитие на дискусиите по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г.

Конкретните действия във връзка с разработването на национален програмен документ по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г. следва да бъдат определени след приключването на дебата по новата политика за сближаване, т.е. в началото на 2011 г. Проектът на национален програмен документ на Република България по политиката за сближаване за периода 2014-2020 г., следва да бъде готов, не по-късно от средата на 2013 г. с цел осъществяване на формална комуникация и координация на документа със службите на Европейската комисия.

За разработването на **Националната програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2020** е необходимо наличие на строен координационен механизъм, както и мотивирани усилия от страна на всички административни структури.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПОДГОТОВКАТА НА НПП

Обща организация на подготовката на НПП

Съгласно параграф 3 от Заключителни разпоредби на Постановление № 110 на Министерския съвет от 03 юни 2010 г. на първото си заседание Съветът за развитие следва да създаде междуведомствена работна група за разработване Национална програма за развитие на Република България и да определи нейните задачи, механизъм за работа и график за изготвяне на проекта на Национална програма за развитие на Република България.

Практиката показва, че организацията на процеса на разработване на подобни документи следва да включва следните нива:

- ◆ **Политическо ниво:**
  - ◇ Министерски съвет, който одобрява:
    - а) визията, стратегическите цели и приоритетите за развитие на НПП;
    - б) финансовите ресурси за изпълнението на НПП и тяхното разпределение по приоритети;
    - в) механизма за наблюдение и контрол на изпълнението на НПП;
    - г) окончателния вариант на НПП.
  - ◇ Съвет за развитие, който определя:
    - а) организацията за разработване на НПП;
    - б) структура на НПП, график и разпределение на задачите съответните работни групи, включително областите и задачите, за чието изпълнение е необходима външна техническа и експертна помощ механизма за наблюдение и контрол на изпълнението на НПП;
    - в) механизъм за съгласуване на процеса на разработване на НПП с процедурата по подготовката държавния бюджет;
    - г) процедури за включване на социално-икономическите партньори в разработването на НПП;
    - д) и приема правила за организиране на обществени обсъждания, във връзка с разработването на НПП;
    - е) и одобрява проект на НПП.
  - ◇ Министрите, които:
    - а) създадат ведомствени работни групи за разработване на частите на НПП, които са свързани с техните правомощия;
    - б) осигуряват информация за целите на подготовката на НПП.
- ◆ **Оперативно ниво:**

- ◇ Секретариат на Съвета за развитие (дирекция „Програмиране на средствата от ЕС” в Администрацията на Министерския съвет), който:
  - а) подготвя заседанията на Съвета за развитие;
  - б) координира изпълнението на поставените задачи;
  - в) подпомага и координира дейността на междуведомствената работна група и ведомствените работни групи;
  - г) въз основа на установените нужди организира подготовката и провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки за осигуряване на външна експертна и техническа помощ, във връзка с разработването на НПП;
  - д) организира процедурата по избор на външен оценител и подпомага извършването на предварителна оценка на НПП;
  - е) изготвя график за провеждане на междинна и последваща оценка на изпълнението на НПП;
  - ж) подготвя проект на механизъм за наблюдение и контрол на изпълнението на НПП;
  - з) подготвя за разглеждане от Съвета за развитие на резултатите от всеки ключов етап от разработването на НПП;
  - и) организира провеждането на обществени обсъждания и представяне на междинните и крайните резултати от работата по разработването на НПП;
  - к) изпълнява и други задачи, определени от председателя на Съвета за развитие.
- ◇ Междуведомствена работна група за разработване на проект на НПП, която:
  - а) изготвя анализ на изпълнението на предишни програмни документи, свързани с икономическото и социалното развитие на страната;
  - б) изготвя анализ на текущото икономическо и социално състояние на Република България и определя основните фактори за развитие на страната;
  - в) изготвя SWOT анализ на икономиката;
  - г) подготвя предложение за визия, стратегически цели и приоритети за развитието на Република България за периода до 2020 г.;
  - д) предлага индикативно финансово разпределение на средствата за изпълнение на поставените цели (в т.ч. от националния бюджет, Европейския съюз, международните финансови институции и публично-частното партньорство) по приоритети на националния програмен документ;
  - е) подготвя списък от индикатори за наблюдение на изпълнението на националния програмен документ;
  - ж) одобрява предварителната оценка на ефектите от планираните мерки;
  - з) подготвя оценка на съгласуваността и допълняемостта на НПП с други програмни документи на европейско, национално и регионално ниво;

- и) организира обществени обсъждания във връзка с подготовката на проекта на НПП;
- к) оформя окончателния вариант на проекта на НПП.
- ◇ Ведомствени работни групи, създадени във всяко министерство, със следните задачи:
  - а) анализ на изпълняваните секторни политики на национално ниво и тяхното измерение в районите на ниво 3, съгласно Закона за регионалното развитие;
  - б) изготвяне на сценарии за развитието на съответния сектор до 2020 година;
  - в) формулиране на цели и приоритети в съответния сектор за периода до 2020 година;
  - г) изготвяне на рамка на мерките за постигане на определените цели;
  - д) изготвяне на индикативна финансова рамка за изпълнение на мерките по т. „г”
  - е) оформяне съответната част на проекта на НПП.
- ◇ Експертно осигуряване на разработването на НПП – осигуряване на професионална експертиза и съответната техническа подкрепа за разработването на НПП.

Структура на Междуведомствената работна група

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

- секретар на Съвета за управление на средствата от Европейския съюз към Министерския съвет

СЕКРЕТАР:

- директор на дирекция „Програмиране на средствата от Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет

Ч Л Е Н О В Е:

- заместник-министър на финансите
заместник-министър на вътрешните работи
- заместник-министър на икономиката,
енергетиката и туризма
- заместник-министър на регионалното развитие и
благоустройството
- заместник-министър на труда и социалната
политика
- заместник-министър на транспорта,
информационните технологии и съобщенията
- заместник-министър на околната среда и водите
- заместник-министър на земеделието и храните
- заместник-министър на образованието, младежта
и науката
- заместник-министър на външните работи
- заместник-министър на правосъдието
- заместник-министър на обраната
- заместник-министър на здравеопазването
- заместник-министър на културата
- заместник-министър на физическото възпитание
и спорта
- представител на министъра за управление на
средствата от ЕС
- представител на министъра без портфейл
- заместник-председател на Националния
статистически институт

Общи процедури във връзка с разработването на НПР

- ◆ Съветът за развитие одобрява настоящата концепция – срок 30 юни 2010 г.;

- ◆ Председателят на Съвета за развитие определя ръководителя и състава на Междуправителствена работна група за разработване на проект на НПП – срок 15 юли 2010 г.;
- ◆ Междуправителствена работна група провежда първото си заседание – срок 20 юли 2010 г.;
- ◆ Министрите и ръководителите на държавни агенции създават ведомствени работни групи за разработване на частите на НПП, които са свързани с техните правомощия. Работните групи се ръководят съответно от заместник-министър или заместник-ръководител на съответната агенция – срок 05 август 2010 г.;
- ◆ Междуправителствената работна група:
  - ◇ приема методика за подготовката на проекта НПП – срок 01 октомври 2010 г.
  - ◇ изпълнява своите задачи в съответствие с одобрения график;
- ◆ Ведомствените работни групи изпълняват своите задачи в съответствие с одобрения график;
- ◆ Резултатите от всеки етап от разработването на проекта на НПП се изпращат за становище до: Президентството, до съответните постоянни парламентарни комисии, до Икономическия и социален съвет и до социално-икономическите партньори.
- ◆ Проектите се изпращат и до водещи в областта на икономическото и социалното развитие научни организации, научни звена и учени за становище.
- ◆ Междуправителствената работна група обобщава получените становища и предложения по изпратените материали и ги предоставя на работните групи за подготовка на окончателния вариант на съответната част от проекта на НПП.
- ◆ След разглеждане и обобщаване на получените становища междуправителствената работна група организира обществени обсъждания със заинтересованите страни и широката общественост.
- ◆ Окончателните разработки на работните групи до 01 септември 2011 г. се внасят в междуправителствената работна група, която изготвя цялостен проект на НПП.
- ◆ Междуправителствената работна група в срок до 01 октомври 2011 г. представя на министър-председателя доклад за изпълнението на задачата;
- ◆ Проектът на НПП се разглежда и одобрява от Съвета за развитие до 15 ноември 2011 г.
- ◆ Министър-председателят внася за обсъждане и приемане от Министерския съвет окончателния проект на Националната програма за развитие на Република България.

Периодично, напр. ежегодно или на всеки три години, изпълнението на НПП следва да бъде оценявана, а при необходимост, да бъде актуализирана. Резултатите от изпълнението на НПП, следва да се отчитат от Министерския съвет.

Информационно осигуряване

В подкрепа на процеса на разработване на НПП може да бъде използвана създадената Информационната система за планиране и управление (ИСПУ), която е разработена с цел подпомагане и информационно осигуряване на работните процеси по програмиране, управление и оценка на политиките за развитие на Република България. ИСПУ осигурява възможност за проследимост на информацията за планираните и изпълнените, респективно, изпълняваните мерки за постигане на съответните цели на политиките за развитие, включително за финансовите ресурси и за направените оценки за изпълнението.

ИСПУ ще подпомогне подготовката на НПП, като регистрира и обработва информацията, свързана с определянето на мерките за изпълнение на определената визия на НПП и по този начин ще подпомага информационно процеса на взимане на управленски решения от съответните държавни органи.

Външна експертиза за разработване на НПП

С оглед кратките срокове за разработване на НПП, както и липсата на достатъчен капацитет за изготвяне на подобни документи, в подкрепа на междуинституционалната работна група може да бъде осигурена външна експертна помощ, чрез процедури по ЗОП. Конкретните задачи, които могат да бъдат изпълнени по този начин са:

- ◆ Експертиза във връзка общото управление и координация на процеса по разработване на НПП;
- ◆ Експертиза във връзка с изготвянето на анализи, оценки, прогнози на икономическото и социалното състояние;
- ◆ Експертиза във връзка с планирането на мерки за изпълнение на определените цели, вкл. тяхното финансово осигуряване;
- ◆ Експертиза във връзка с изготвянето на предварителни оценки за ефектите от планираните мерки;
- ◆ Логистично осигуряване на консултативния процес и публичните събития във връзка с разработването на НПП.

Предварителната оценка на НПП като правило следва да бъде възложена на външни експерти. Следва да се има предвид, че процедурите по ЗОП отнемат около 3-6 месеца, в зависимост от търгуваната дейност.

Финансово осигуряване на разработването на НПР

Финансовото осигуряване на процеса по разработване на НПР е важно за постигане на определените цели. Необходими са допълнителни финансови ресурси както следва за:

- ◆ дейността на междуинституционалната работна група – допълнителни възнаграждения за участващите, тъй като работата по НПР не е пряко включена в техните текущи задължения;
- ◆ външна експертна помощ при подготовката на НПР;
- ◆ организиране на консултативния процес и публичните събития във връзка с разработването на НПР.

За осигуряването на необходимите ресурси е подходящо да бъдат използвани възможностите по ОП „Административен капацитет”, чиято приоритетна ос 1 „Добро управление”, подприоритет „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики” е насочена към подобряване на механизмите и инструментите за разработване на политики. В този смисъл дирекция „Програмиране на средствата от ЕС” подготвя предложение за проект, който ще бъде представен на Управляващия орган на ОП „Административен капацитет”.

Консултации със заинтересованите страни

Целият процес на подготовка на НПР включва и организиране на ефективен консултативен процес. Целта на тези консултации е повишаване качеството на изработваните политики и гарантиране, че управленските решения са аргументирани и се основават на солидни факти, отчитат мненията и опита на заинтересованите страни, както и че приетите решения могат да бъдат осъществени ефективно. Консултативният процес във връзка с разработването на НПР следва да има два основни аспекта:

- ◆ институционен

Основна структура за консултиране е **Икономическият и социален съвет (ИСС)**, създаден през 2001 г. като орган, изразяващ волята на структурите на гражданското общество по икономическото и социалното развитие. ИСС е естественят официален консултативен форум, в рамките на който следва да бъдат консултирани разработването на националните програмни документи за икономическото и социалното развитие на България. За целта е подходящо да бъде подписано споразумение с ИСС във връзка с разработването на НПР. Споразумението трябва да бъде подписано до стартирането на етапа за анализ на политиките.

Националното сдружение на общините в Република България е (НСОРБ) е учредено през 1996 година. От 1999 година в НСОРБ членуват всички 264 общини в страната. Коректив на централната власт, като разработваме и отстояваме предложения за усъвършенстване на нормативната уредба на местното самоуправление. НСОРБ представлява и защитава на общините пред органите на централната власт и формира обща позиция

- ◆ неформален

Този аспект на консултативния процес по разработването на НПР включва организиране на срещи, дискуссионни форуми и др. с участието на заинтересованите

страни и широката общественост. По този начин ще бъде осигурена публичност на процеса и обратна връзка за мнението на широката общественост, на всеки ключов етап от разработването на НПР.

Самият консултативен процес следва да бъде надлежно планиран и организиран при спазване на следните минимални стандарти:

- ◆ Ясно съдържание на консултативния процес;
- ◆ Ефективно включване на заинтересованите страни в процеса на консултации;
- ◆ Публикуване на информация;
- ◆ Разумен график за участие;
- ◆ Обратна връзка.

Етапи	Описание	Отговорна институция	2010							2011											
			ю	ю	а	с	о	н	д	я	ф	м	а	м	ю	ю	а	с	о	н	д
приоритети	Подготовка на система от индикатори за отчитане на напредъка по изпълнение на детайлните стратегии	Водещи министерства																			
	Консултиране със заинтересованите страни и приемане от МРГ, Съвета за развитие и МС	МРГ, Съвет за развитие, МС																			
Разработване на механизъм за наблюдение и контрол на изпълнението на НПП	Определяне на институционалната организация за управлението, наблюдението и контрола на изпълнението на НПП	МРГ																			
	Приемане от МРГ, Съвета за развитие и МС	МРГ, Съвет за развитие и МС																			
Оценки на НПП	Оценка на изпълнението на предишни стратегически документи	Външни експерти, ЦКЗ, водещи министерства																			
	Оценка на ефектите от изпълнението на планираните мерки	Външни експерти, АИАП, водещи министерства																			
	Оценка на съгласуваността с други стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво	ЦКЗ, Водещи министерства, Междуправителна РГ																			
	Предварителна оценка	Външни експерти, ЦКЗ																			
	Стратегическа оценка на въздействието върху околната среда	МОСВ, Външни експерти																			
	Разработване на график за провеждане на междинна и последваща оценка	МРГ																			
Приемане на НПП	Разглеждане и приемане на НПП от МС	МС																			

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ: _____

БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ